

Tahula külas Tahula suurfarmi detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avaliku arutelu protokoll

28.11.2024 Kuressaares Raekoja saalis (aadressil Tallinna tn 2)
Kell 15.00-16.50

Avaliku arutelu juhataja: Kaarel Tang (abivallavanem)

Osalejate nimekiri:

Saaremaa Vallavalitsusest: Piret Paiste (planeeringuspetsialist), Kaire Müür (jurist), Liina Järveots (planeeringuspetsialist), Meelis Albert (veespetsialist)

Kodanikud (vastavalt Lisas olevale nimekirjale) ja lisaks oli kodanikke, kes nimekirja nime ei lisanud.

Huvitatud isiku esindajad: Artur Laul, Karl Rei, Lauri Jasmin, Argo Servet, Andrei Grozovski.

Teams keskkonnas: Piret Toonpere (KSH eelhinnangu koostaja), Inge-Ly Ansip (arhitekt), Maria Reimal (vallaarhitekt), Rein Kallas (ehitus- ja planeeringuosakonna juhataja), Kätlin Kallas (planeeringuteenistuse juhataja).

Koosolek lindistati ja osalejaid teavitati, et lindistust kasutatakse arutelu protokoll koostamiseks. Protokoll on koostatud lühendatud verisoonis, jättes välja üksikud isikutevahelised dialoogid ja lühirepliigid. Protokollis lisaks on ettekanne esitatud arvamusest ja valla seisukohast.

K.T. (Kaarel Tang) Sissejuhatus. Käesolev arutelu on menetluse protsessi üks osa, kus arutatakse ettepanekuid, mida avaliku väljapaneku käigus on esitatud. Päevakord: 1) ettekanne arvamuste ja vallapoolsete seisukohtade osas; 2) pärast ettekannet arutelu. Kohal on vallavalitsuse esindajad, huvitatud isiku esindajad, põllumehed, meedia, isikud, kes on arvamusega seotud. Vallavalitsuse vastus esitatud arvamusele oli 15 lk, kuid kõike arutelul ette ei kanta.

Ettekande esitamine (PowerPoint esitus): veidi ajaloost. Algatati 7. mai 2024 ja võeti vastu 15. oktoober 2024 (valitsuse korraldustega). Avalik väljapanek oli 7.-20. november, kus esitati üks arvamus (209 kodaniku esindaja poolt).

Esitatud arvamus ja vallapoolne vastus on avalikustatud valla kodulehel. Protokollis esitatakse kokkuvõtvalt:

- 1) Planeeritav tegevus ei lähe ettevõtetusala määratluse alla, peaks olema üldplaneeringut (ÜP) muutev detailplaneering (DP). Valla vastus: tegu on olemasoleva ettevõtetusala laiendamisega. DP on kooskõlas ÜP-ga.
- 2) Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamata jätmine on oluline menetlusviga. Valla vastus: keskkonnamõtjude hindamist reguleerib seadus. Vajadust ei olnud algatada, KSH eelhinnangu osas küsitud seisukohta pädevatelt asutustelt. KSH eelhinnangus on KSH vajalikkust kaalutud. Tegu ei ole ohtliku ettevõttega. Päästeamet (PäA) on planeeringu kooskõlastanud märkusteta. KSH algatamata jätmine ei ole menetlusviga.
- 3) Mure lõhnahäiringute pärast. Lõhnahäiringute modelleerimine teha. Valla vastus: tegevusel on positiivne sotsiaalmajanduslik mõju. Ei too kaasa täiendavaid lõhnahäiringuid, vaid seniste häiringute vähendamise, kuna väheneb lahtiselt hoitava ja põldudele viidava läga maht. Toorme laadimine on suletud ruumis.
- 4) Ei ole käsitletud, milline on riskistsenaariumi korral plahvatuse ulatus. Valla vastus: biogaasijaam ei liigitu ohtlikuks ettevõtteks. PäA on DP kooskõlastanud.

- 5) Kavandatava tootmisega reostatakse piirkonna põhjavesi. Valla vastus: DP koostamisel ei saa eeldada, et ei peeta nõuetest kinni. Biogaasijaama rajamine aitab kaasa reostuse vähendamisele, kuna suur osa bakteritest hävineb biogaasi tootmise käigus. Riski pinna- ja põhjaveele ette näha ei ole. Keskkonnaamet (KeA) väljastab keskkonnakomplekslubasid.
- 6) Liikluskoormus kasvab. Olemasolev transpordivõrk ei ole valmis koormuse tõusuks. Valla vastus: ei ole oodata olulist liikluskoormuse kasvu, prognoositavalt tõuseb kuni 25 autorongini ööpäevas, ei kasutata Vaivere-Lilbi teed. Koormus kasvab juba niigi tiheda liiklusega maanteel ja farmikompleksi läheduses asuvatel teedel (Farmi tee ja Upa Tahula tee). Maanteed liikluskoormus tõuseb vaid kuni 1%. Kavandatava tegevuse tulemusena paraneb juurdepääsuks kavandatava eratee kvaliteet ja DP kohaselt tee rekonstrueeritakse. Arvestades külateede olemasolevat ja lisanduvat liikluskoormust ning kasutajate arvu ei ole eeldatavalt vajadust kergliiklustee väljaheitamiseks.
- 7) Mõjutab negatiivselt kinnisvara väärtust. Lõhnahäiringute tõttu võib majutusasutuste äritegevus lakata sootuks. Kokkuvõtvalt palutakse mitte kehtestada detailplaneeringut. Tuleks algtada KSH viivitamata.
Valla vastus. Ei lisandu lõhnahäiringuid, ei tule riski põhjavee reostamisele, planeeritav mõjub olemasoleva laudaga ühtse tervikuna. Analüüsitud, kus asuvad avaldajate katastriüksused – enamuse avaldajate katastriüksused asuvad enam kui 500 m kaugusel. Tahula laut on olnud enne kui enamuse elamuid püstitatud. Turismitalud on enam kui 1 km kaugusel.
Vald ei saa nõustuda, et lisandub oluline mürasaaste. Kinnisvara väärtusele mõju näha ei ole.

Kokkuvõtvalt: tegevusele on nõusoleku andnud lähipiirkonna maaomanikud, arvestada tuleb ka kliimapolitikaga, sektor pakub tööd sadadele inimestele, olemas on toetused, millega aidatakse biogaasijaamade rajamist, keskkonnale säästlikuma elektri/energia tootmine. Planeeritav tegevus aitab kaasa energeetilisele julgeolekule. Projektis on tehnoloogiat selgitatud, toetuse andmise tingimiseks oli vaja emissioone kirjeldada, biogaasijaama ettevõttel kogemust üle 40.a.

Vallavalitsus on seisukohal, et planeeritav tegevus on kooskõlas ÜP-ga.

L.L. (vandeadvokaat Liisa Linna) Arvamuste avaldajate volitatud esindaja. Vastus arvamusele saadi alles eile ehk selle põhjalik läbitöötamine selle ajaga on peaaegu võimatu. Täiendavad küsimused: DP menetlus on koht, kus peaks tasakaalustama erinevaid huvisid (maaomanik, arendaja, kohalik elanik). Planeerimisseadus annab võimaluse DP mitte algtada, kui on muu avalik vastuseis. Selleks, et vältida selliseid olukordi, kus kolme küla elanikud on esitanud vastuväiteid arendusele ja kavatsevad sellega lõpuni ministeeriumini välja minna, siis miks ei võinud arendaja või valla esindaja võtta piirkonna elanikega ühendust ja selgitada nende meelsust enne DP algtamist. Selleks on mitmeid võimalusi, kasvõi ajakirjanduse kaudu. Piirkonna elanikud said läbi meedia teada. Väide, et piirkonna elanikega on tehtud koostööd ja saadud lähipiirkonna elanike/maaomanike nõusolek, on ebausaldusväärne, kuna valla dokumendiregistris seda näha pole. Ei ole teada, millised katastriüksuste omanikud on andnud oma nõusoleku ega millisele dokumendile need koguti. Algtamise taotluse juures esitatud eskiisi ei ole sarnane hoonete/rajatiste paigutamise poolest sellega, mis vastu võeti. Miks vald pole varem arendaja plaani sekkunud? Miks arendaja ei ole varem piirkonna elanikega suhelnud?

K.T. Vald sai samuti arvamuse eelmisel kolmapäeval, seega vastuse koostamiseks oli lühike aeg. Enne DP algtamist suheldi arendajaga ja rõhutati, et kohalikega tuleb suhelda. Vallale

teadaolevalt seda tehti. Lisaks on esitatud osade maaüksuste omanike allkirjad. Allkirjad ei saa olla avalikus vaates.

T.R. (Triin Raamat). Soovime allkirjadega tutvuda, meile teadaolevalt see nii ei ole.

K.T. Sõna arendajatele, kuidas ja kellega räägiti.

A.L. (Artur Laul) Mereranna Põllumajandusühistu esindaja. Enne algatamist saime teada mõjutatavad kinnistu omanikud, kelle poole peab pöörduma, siis saime allkirjad. Kui vald kinnitas algatamise, siis võtsin Tahula küla esindajatega ühendust. Saime 1. novembril kokku ja arutasime, oli küsimusi, oli vastuseisu, seletasin palju oskasin, osad said oma vastuse, mõned ei saanud või ei tahtnud saada.

Egon Torn: Olen palju lähemal inimene, miks ei saanud teavitust? Kes on Tahula Külaseltsi juht, kelle poole pöörduti?

O.M. (Ott Mikko) Rõhutati, et kes liikmed pole, saaksid ka info kätte, aga iga indiviid ei pruukinud saada.

T.R. Pidin ise otsima, kuhu minna, millal ja kus toimub koosolek.

A.L. Seetõttu pöördutigi Tahula külaseltsi poole.

O.M. Tahula Külaseltsi MTÜ juhatuse liige, Tahula külavanema ametis. Artur Laul pöördus sooviga rääkida planeeritavast gaasitehasest. Seejärel panime sotsiaalmeedia gruppi, et soovime kokkusaamist teha. Kõik, kes liikmed (enamus majapidamised külast on esindatud), said sealt ka info. Info liikus ka väljapoole.

Naisterahvas tagareast (ei tutvustanud): Tahula esimene ei saanud infot, erastatud korter ei saanud.

O.M. Ei saa kinnitada, kes info said. Minu teada polnud teavitust sellises mahus üldse vaja teha, tegime selliselt, nagu teha oskasime. Võis olla isikuid, kes ei saanud teada.

T.R. Mõjutatud isikud said teated, miks mina ei kvalifitseerinud? Kuidas valiti inimesed, keda kaasata, kes on mõjutatud? Mina tunnen, et olen ka mõjutatud. Sarnane olukord oli just lähiajaloo. Inimesed tulid ja avaldasid arvamust. Ei saa pisendada inimeste huve, pigem kaasake rohkem, valitud isikud, kes on informeeritud/kaasatud, suur hulk inimesi on jäetud aga välja.

K.T. Loomulikult arendaja saab teha selgitustööd. Ei ole vähetähtis, et algatamisest ja avalikust väljapanekust teavitati nt Saaremaa Teatajas, Saarte Hääles, sellest on olnud artikleid. Inimesed kes soovivad kursis olla, oleks info saanud.

K.R. (Karl Rei) Poolteise nädalase etteavitusel pakuti võimalust mandril asuvat biogaasijaama külastada. Keegi ei avaldanud soovi.

T.R. Ma ei saanudki seda kutset. Heameelega oleksin osalenud. Nüüd enam ei soovi osaleda.

L.L. Kogukonna meelsuse väljaselgitamine oleks võinud toimuda enne algatamist. Vald on selle planeeringulahenduse heaks kiitnud vastuvõtmise korraldusega, arendaja teinud juba järgmisi käike, olles veendunud, et DP kehtestatakse ja saab ehitada. Tehtud on suuri investeeringuid ja otsuseid, mis võinuks kujuneda teisiti, kui kogukonna arvamus oleks enne DP algatamist välja selgitatud.

K.R. Küsiti arvamust aasta tagasi külavanematelt, kas sobib – vastuseks saadi, et meid ei huvita, see on Tahulas.

A.N. (Annela Näälük) Kellega te suhtlesite ja millal? Siinkohal on sõna sõna vastu. Sellist vestlust toimunud ei ole.

K.R. Teiega suhtlesin, selgitasin uut kohta Tahula suurfarmi juures.

Leino Johanson: Mille poolest on Tahula kogukond erinev Sikassaarest või Upast? Varasemalt kuulati kogukonda ja taanduti.

E.T. (Egon Torn) Kortereelamu inimesed ei olnud informeeritud.

K.R. Enne mainiti, et allkirjad on kokku kogutud arendaja poolt. Äkki teie olete ka allkirjad kokku kogunud?

A.K. (Antti Koplise, Muusika kinnistu omanik) Küsimus arendajatele, kui lai on teenindusmaa, elektriliini maaliini ja gaasitrassi omavaheline kaugus?

K.R. Poolteist meetrit.

A.K. Trassid kulgevad mööda eramaid. Mismoodi need allkirjad saadakse? Mina ei näe seda varianti, et ma maaomanikuna seda luba annaksin. Trassid lähevad üle minu maa. Esialgsetel failidel on asukoht nähtav.

K.R. Trassid ei kulge üle Teie maa. Trassid määratakse DP väliselt. Uutes failides on asukoht muutunud.

K.T. Antud planeeringuga ei määrata trasside asukohta, selleks on eraldi menetlus.

L.L. Keskkonnamõju väljub kinnisasja piiridest. Kuigi vald jäi seisukohale, et KSH-d ei tulnud koostada, siis KSH eelhinnangu autor on soovitanud KSH algatada. Sama soovitus on teinud KeA. Algamise juures on KeA toonud, et KSH läbiviimine on arendajale mõistlikum kui hiljem KMH. Seisukoht on küll, et pole kohustuslik, aga kas see on soovituslik – kindlasti jah. Kui tootmisüksus planeeritakse elamute vahele, mis võib mõjutada piirkonna elanikke, siis tasuks alati KSH teha. Eelhinnangu raames tehtud lõhna hajuvusuuring, väljavõtted tehtud minimaalselt, mitte mahus, mis on kontrollitav. Seda oleks võinud KSH hinnata.

P.T. (Piret Toonpere, KSH eelhinnangu koostaja ja keskkonna ekspert). Olen teinud üle Eesti mitmeid keskkonnalubade taotlusi ja nende õhuhinnanguid läbi ajaloo. Korrigeerib eelmist kõnelejat, et eelhinnangu järeldus on, et eelhinnangu koostaja ei soovita KSH algatamist. KeA tõi välja, et ei välista, et kompleksloa muutmisel võidakse keskkonnamõtjude hindamine algatada, kuid põhjuseks on lauda laiendamine. Biogaasijaamade puhul on varasemalt tehtud KSH-si, kui tegemist oli uudse olukorraga. Nüüdseks on piisavalt infot, et mitte algatada KSH. Koostatud on lõhnaajuvus kaart. Antud piirkonnas on valdav tuulesuund edelast kirdesse. Arvestatakse terve aasta tuult. Kui tekivad kõrgemad väärtused, siis mahutitest kirdesse. Lõhnaajuvus määratud aasta keskmise tulemiga. Biogaasijaama rajamine on üldjuhul lõhnaajuvuse meede.

L.L. Uuringut ja arvutusi sooviks näha.

P.T. Täpsustada, mis andmed on puudu?

L.L. Olles tutvunud varasemalt lõhnaajuvuse hajumise analüüsiga, mis on olnud mitu lehekülge. Poole leheküljelist asja pole varem näinudki.

P.T. Saab kirjutada ka pikemalt, kuid vajalikud lähteandmed on kirjas. Andmed on võimalik edastada.

T.R. Palun see esitada koos piirinaabrite allkirjadega.

L.J. (Lauri Jasmin, biogaasijaama projektijuht) Kuressaares asub biogaasijaam - Roomassaares Kullimäel. Tegevus on selleks, et vähendada reoveepuhasti lõhnaajuvusi. Sellest ajast ei ole lõhnaajuvusi esinenud.

E.T. Kaugel asub lähim elamu sellele?

L.J. Võibolla kilomeeter. Sinna veetakse üle Saaremaa reovett kokku.

T.R.: Lõhna osas oleme saanud sealkandi inimestelt teist infot. Hiljuti. Ei ole hea näide.

L.L. Eelhinnangu koostamisel on lähtutud oletusest, et lõhnaajuvusi vältimiseks on planeeritud toore hermeetiliselt vastuvõtumahutitesse. Kuidas see on tagatud? Autod laadungitega kuskile ootama ei jää? Risk, et purgimisel võib ületada piirnorme.

L.J. Paakautodelt laetakse maha läbi voolikühenduste ja mahalaadimist ümbritseb samuti ventileeritud hoone.

A.N. Plaanite gaasitrassi DP väliselt? Kui kooskõlastusi ei saada, mis sel juhul saab?

K.T. Kui kooskõlastusi ei saada, siis ei saa trasse sealt läbi rajada.

A.N. Kus sellisel juhul gaasi hoiustatakse?

K.R. See on arendaja risk. Käivad läbirääkimised maaomanikega.

T.R. Soovime teada, kellega?

K.R. Ei soovi avalikustada maaomanikke hetkel. See ei ole DP osa. Läbirääkimised käivad. Võin anda teile trassi kulgemise.

T.R. need kaks asja peaksid kokku käima. Milleks teha biojaam, kui trasse ei saa?

K.R. Siis saab gaasi ka mandrile transportida.

T.R. Biogaasist peaksid saama Kuressaare inimesed kasu, mitte ei lähe mandrile.

K.R. Võin küsida maaomanikelt, kui ollakse nõus, siis võin jaga.

A.N. Kas trass eskiisil on samas asukohas või on muutunud? Kas eskiisi on võimalik saada?

K.R. On muutunud ja on võimalik saada.

M.M. (Mart Maastik, volikogu liige) Haeskasse planeeriti sarnast tehast. 1) miks Haeska DP tühistati? Miks vald otsustas, et sinna ei sobi?

L.J. Probleeme kui selliseid ei olnud, läbirääkimiste tulemusel põllumeestega - parem üks biogaasijaam. Tahula on sobivama asukohaga, linnale lähemal, saab pakkuda inimestele kaasnevaid hüvesid. Erinevaid energeetilisi väärtusi rahvale toimetada.

K.T. Haeska puhul taotleja võttis avalduse tagasi, mitte vald ei otsustanud, asukoht ei sobi.

M.M. Tsiteerib Haeska kodaniku (kes käis Euroopas) poolt öeldud lõiget artiklist: kõik tehased haisesid nagu „vanakuradid“. Kuhu rajada? Kohalike elanike vastasseis ka Haeskas. Sama nagu Tahulas. Selge, et vald ei saa teha otsuseid lähtuvalt ainult arendaja soovidest. Kuidas mõjub kohalikele elanikele? Seda, et KSH algatamist ei peeta vajalikuks, on üllatav - arvestades seda, et KeA tavapäraselt nõuab palju. Soovitan vallavalitsusel mõelda, miks võtta see risk, te pole ju eksperdid? Äkki variant elamutest natukene kaugemale teha. Kui Kuressaarega ühendust pole, siis mis on kasumiefekt. Arendaja saab transportida ja gaasijaamadesse müüa? Kui DP koostatakse, siis tuleb vaadata lõpuni. Juhin tähelepanu, et kui volikogusse tuleb, peavad asjad selged olema.

K.T. Vald ise ei otsusta, kaasatakse eksperdid.

L.J. Kui oli soov rajada biogaasijaam Haeskasse, siis probleemi lahendus oli DP algatamine ja KSH eelhinnangu koostamine. Valdav enamus sõnnikuhoiidlatest on avatud, biogaasijaama puhul on suletud hoidla. Mis on hais – orgaanilised ained jms. See sama hais ongi toormeks - see lähebki gaasiks. Ilmselgelt siis haisureostus väheneb. Sellepärast see on Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt rahastatud objekt. Tulge kaasa mõnda biogaasijaama ekskursioonile.

T.R. Me ei tahagi väita, et biogaasijaam on halb idee, asukohavalik on halb idee. Kui oleks sobivam asukoht, siis paljud teemad langeksid täna ära. Inimeste vastuseis, kui see asi rajatakse põhimõtteliselt mõne inimese tagahoovi, on peamine põhjus. Tsiteerin vallavanemat Mikk Tuisku „Jaama rajajad ja kogukond oleksid partnerid, mitte vastased“.

L.J. Milline on parem asukoht biogaasijaamale, kui mitte suurfarmi kõrvale.

E.T. See ongi teie asi välja selgitada. See on libe tee asukoha valikule.

A.N. Me ei räägi ainult farmi läga käitlemisest. See puudutab terve Saaremaa põllumajandustootjaid. Kogu läga, sõnnik, muud jäätmed hakkasid tulema sinna piirkonda. Asukoha teema on juba läbi käidud Upa menetluse ajal. Trass Kuressaarde viiva maantee ääres, selle ääres ei ole mõistlik selliseid suuri lägaehitisi olla. See mõjutab visuaalselt seda piirkonda. Meil on visuaalselt väärtuslikult alad, aga kui peamaantee ääres, mis viib linna, on biogaasijaam? Kas see sobitub Saaremaa kontekstis? Asukohtade osas on tehtud uuringud, seega palun vallal süveneda, millised need optimaalsed asukohad on. Uuringud on teadlaste poolt tehtud ja Saare maakonna mõistes on sobivad asukohad kaardile märgitud. Aga see ei ole Tahula, Upa ega Sikassaare.

T.R. Soovitus on asukohad võtta sealt uuringust.

L.J. Tuleb visuaalselt ilus biogaasijaam. Võimaliku visuaalse reostuse vältimiseks tuleb kõrghaljastus.

Leino Johanson (Lilbi külast). Palju Kuressaare linnas sooja puudu on?

K.R. Kuressaare Soojus tahab saada lahti põlevkiviõli kasutamisest. Võimalik kütta terve suvise perioodi, talvel langetada tippe.

Leino Johanson. Kõrvalprodukt on elektri tootmine. Mis saab elektrist? Mis on saanud serveri plaanidest?

K.R. Kasutatakse vastavalt börsihinnale. Serverid hakkavad biogaasijaama kütma. Serverid tegelevad andmetöötlus protseduuridega.

Leino Johanson. Ehk et rajate sinna krüptokaevandust ja see on teie otsene kasu ja äri eesmärk. Kuidas ühildub see riigiplaanidega? Sooja ei saa, elektrit ei saa, kaevandatakse krüptot, meile jäävad häiringuid, riskid. Mis kasu saavad kohalikud?

K.R. saame seda kasutada vastavalt vajadusele, nt hädaolukorras ka linnas. Kui vajalik, siis anname kindlasti elektrit.

A.K. DP-st käib läbi, et 14% Kuressaare Soojuse aastavajadusest suudetakse katta.

L.J. Tegelikult kogu Saaremaa soojavajadusest.

A.K. Mida pakute asemele kohalikele, kogukonnale? Kas vald peaks toetama krüptokaevanduse arengut? Väidetavalt väheneb sõnnikulõhn. Kooskõlastusi sooja- ja gaasitrasside osas ei ole. Gaasi transportimine punktist A punkti B ei ole ka nii lihtne. Lööne külas läheb toodang korstnast välja, kuna keegi toodangust huvitatud ei ole.

K.R. Kogukond on kogu Saaremaa, võidab töökohti pakkuv põllumajandus ja piimatööstus. Oleme avatud rääkima kogukonnaga.

T.R. Koht on vale. Tehke mujale.

E.T. Elan 500 m kaugusel, mida pakute mulle?

Leino Johanson. Tuuleenergia puhul pakutakse häiringute eest tasu. Biogaasijaamale veel ei ole seadusega ette nähtud. Mida te pakute?

A.K. Kus tuleb kindlus, kui Kuressaare Soojus pole huvitatud/ei saa vastu võtta?

K.R. Kuressaare soojus on huvitatud.

L.J. DP-s on ette nähtud, kui ei tule elektritootmist/trasse, siis on võimalik gaas laadida konteineritesse ja transportida. Kui peaks olema olukord, siis saab linna varustada nt linna- või maakonnaliinide busse gaasiga varustada, Kuressaare Soojusele, Sõru-Triigi praam, elektrit toota, sooja toota. See kõik on DP-s kirjas.

Kodanike ühine meelsus: asukoht on vale. Viige see mujale.

Leino Johanson. Las kaevandab krüptot kuskil mujal, kuskil kus põllumeestel kasu, ei häiri. Viige mujale, häiring väheneb samamoodi.

M.A. (Meelis Albert, Saaremaa valla keskkonnaosakonnast) Kus leiame Saaremaal asukoha, kus üks inimene ei oleks linnulennult lähemal kui 5 km? Lõhnaprobleemid – praegu on kaks lahtist mahutit. Lahtise läga hoidmine kaob ära, suunatakse pumplaga jaama. Vett võibolla mahutites hoiustatakse. Valjala Jööri juures töötas biogaasijaam, ainus lõhn, mis seal oli, oli sigala lõhn. Sigalate juures on nende ventilatsiooni lõhn. Loomalautade juures silolaguuni lõhn. Paljud allkirjastajad asuvad põllumaade ääres, kus kaks korda aastas laotatakse läga. Kas nädal aega kannatada vedelsõnnikut või kolm-neli päeva ammoniaaki? Väheneb üle Saaremaa lõhnaprobleem. Saksamaa uuringud tõestavad, et mulda viidavad bakterid, biogaasijaamas aga järelkääratakse ehk patogeenne bakter hävineb.

Leino Johanson. Allkirjad on ka inimestelt, kes meid külastavad (ka 9 km kaugusel asuva inimese allkiri). Nad on meie kogukond. Kasu saaks siis ka kätte, kui jaam ei asu Tahulas. Räägime rikestest, kui võib toimuda ohuolukord? Lautade ümbruses, kuidas heakord, korjused vedelenud - ei tekita usaldust Mereranna OÜ suhtes. Tegemist on põhimõttelise vastuseisuga ja seda ei ole võimalik ümber muuta.

E.T. Ettepanek valla töötajatele teha ring ümber Tahula farmi.

A.N. Seletuskirjas on kirjas, et gaasi hoiustamist ei ole planeeritud. Arutelul on kõlanud, et gaasi saab ka transportide, kui toru ei tule. 24 h on autod kogu aeg valmisolekus. Siis on

planeering vastuolus. Kuhu siis gaas jääb, kui trassi ei tule? Küsimus vallale: kõikidele tootmismaa juhtotstarbega aladele ühisplaneeringus võib biogaasijaama rajada?

L.J. Hoiustamine on veoki haagisel olevasse konteinerisse, tegemist ei ole kohtkindla lahendusega. Oleneb, kui kiirelt konteiner täitub - ca 24 h. Poolhaage on ühendatud seadmega, pole kohtkindel seade.

P.P. (Piret Paiste, planeeringuspetsialist). Igale ettevõtlusalale biogaasijaama rajada ei saa, tegemist on kaalutusotsusega. Meie hinnangul lauda kõrvale sobib.

A.N. Vald on teinud kaalutusotsuse, et see sinna sobib?

P.P: Vallavalitsus on detailplaneeringu algatanud, kus sobilikkust on kaalutud.

M.L. (Maidu Lempu) Upa külast, ca 2,4 km. Kui planeeriti Upale, siis oli kaugus 800 m. Ei oldud kaasatud kogukonda. Arendaja väitis, et õpib sellest, et oli siis kogenematu. Praegu sama jama. Alles 1. nov tehti esimene kohtumine. Kogukond on suhteline mõiste. Dialoogi oleks võinud kohe alguses algatada. Omavalitsus on teinud vea. Üllatus, et Haeskaga ei mindud edasi. Omavalitsus teeb kaalutletud otsuseid, aga kust see kaalutus tuleb. Sõidame kogukonnast lihtsalt üle. Loodame, et volikogu suhtub teisiti, kui vallavalitsus ei suhtu korrektelt. Loodan, et volikogu lähikogukonnast üle ei sõida.

K.T. Kahju, et arvatakse, et vald arvab, nagu te ei peaks kaasa rääkima/osalema. Palume mitte jätta kõlama, nagu vald keelaks osa võtta.

T.R. Miks siis vastuses ära mainida, et allkirja andjate kaugus on selliselt ära märgitud. Mina elan 500 m ulatusest väljas ja tunnen ennast projektist mõjutatuna.

M.L. Kui Upa algatamisest rääkisime, siis ei olnud 500 m jutt. Müstika, kas siis lõppeb hais ära. Kas see 500 m on mingisugune kriteerium? Et kui oleme kaugemal, siis ei saa arvamust avaldada?

P.P. 500 m allkirja andnud inimeste asukohtade iseloomustamiseks.

M.M. Ettevõtjatel on antud suurepärane võimalus 5 milj Euroopa Liidu toetuste näol vastu võtta. Ise ka põllumajandusettevõtja, tean mõlemat poolt. Ütlete, et ohte pole. Ei lähe palju aega kui Saaremaal on „sitaks hea vesi“. Kõik on kontrollitud – seda reaalselt te ise ka ei tea. Kõik, mis seal toimub on väga hea, aga reaalselt tuuakse kõik läga kokku ühte punkti. Kõik sõltub käitlejast. Midagi võib alati juhtuda. Ümbruskonna inimesed on sellepärast mures. Vald peab tähelepanu pöörama inimestele. Kes võtab vastutuse, kui kohalikud siin enam elada ei saa? Inimesed ei saa ju kolida.

L.J. Kas olete seletuskirja tehnilist kirjeldust lugenud?

M.M. Jah, üllatav, et trasse ja nende kooskõlastusi pole. See on oluline osa sellest jaamast. Projekt on vildakas, kuhu toodate?

A.K. Tellime KSH analüüsi? Tahula-Upa piirkond veehaardest 10 m kõrgemal. Kuhu voolab ikkagi võimalik reostunud vesi? KSH võtaks pingeid maha. Oleks argumenteeritud.

K.R. Eelhinnang on tehtud, mis ütleb, et täies mahus hindamist pole vaja teha. Pakun võimalust biogaasijaamasid külastada, suhelda operaatoritega.

T.R. Meil ei ole biojaama vastu midagi, aga asukoht on vale. Seisukoht on endine.

Plaksutus kodanike poolt!

L.L. 5. detsembril avaldab Saaremaa vald uue ÜP eskiisi. Võtame aja maha, saab teha ajutise planeerimise keelu ÜP koostamise ajaks. Siis lähima kahe aasta jooksul leida sobivam koht Saaremaa piires, aga kuskil, kus sobib paremini keskkonda. Mitte selle planeeringuga kiirustada.

K.T. Riik on ise survestanud nende jaamade rajamist. Saate uuesti esitada arvamuse 10. detsembriks, kui seda teete, siis liigub planeering edasi Põllumajandus- ja Regionaalministeeriumisse.

M.M. Ca 2 a tagasi üks tuulik läbis kõik menetluse etapid, saatuslikuks sai 1 elamu, mis asus 400-500 m, seetõttu volikogu ei kinnitanud. Vald peaks endale ennem asjaolud selgeks tegema. Muidu liigne bürokraatia ja ajakulu.

E.T: Miks ilmaradar ei saanud luba? Seal on samuti vastasseis. Mille taha see jäi?

K.T. Otsust veel täna ei ole. Keset küla tuleb torn. Seal on suur visuaalne reostus ja olemas on alternatiivne asukoht.

A.N. Meil on samuti alternatiivne asukoht. Vallavalitsuse kaalutusotsus saaks tugineda teadlaste uuringule ja nende tulemustele.

A.K. Teavitage rohkem kogukondi. Ma ei saa vastust, kust gaasitrassi asukoht läbi jookseb. Meiega ei ole keegi ühendust võtnud.

K.T. Selle trassi asukohta ei määrata planeeringuga.

Üldine sumin edaspidi ja mitmed sõnavõttud korruga.

K.T. Lõpetan ametliku osa, arendajad on siin, saate veel arutada. Täname osalemast.

K.R. Kui soovime pöörduda kogukonna poole, kas läbi advokaadi? Soov on korraldada ekskursioon

K.T. Saate selle läbi rääkida. Aitäh.

Protokollijad: planeeringuspetsialistid Liina Järveots ja Piret Paiste